

SZILUETT

Korszerű
történelmi
életrajzok

Pócs Nándor

Varjúsereg

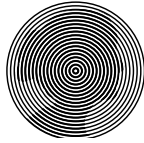
Kováts Tivadar
és a magyar fajvédelem
láthatatlan útjai

Pócs Nándor

Varjúsereg

Kováts Tivadar

és a magyar fajvédelem láthatatlan útjai

SZILUETT

Korszerű
történelmi
életrajzok

A Kronosz Kiadó
és a Magyar Történelmi Társulat
sorozata

Sorozatszerkesztők:

Fedeles Tamás
Gózszy Zoltán
Kerepeszki Róbert
Rainer M. János
Varga Szabolcs
Vonyó József

Sorozatterv: Tepes Ferenc

PÓCS NÁNDOR

VARJÚSEREG

KOVÁTS TIVADAR
és a magyar fajvédelem
láthatatlan útjai

KRONOSZ KIADÓ
ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK TÖRTÉNETI LEVÉLTÁRA
MAGYAR TÖRTÉNELMI TÁRSULAT

PÉCS–BUDAPEST
2022

Jelen elektronikus kiadvány a Kronosz Kiadó gondozásában
2022-ben megjelent nyomtatott kötet változatlan kiadása

print ISBN 978-615-6339-53-9

pdf ISBN 978-615-6339-54-6

Szakmai lektor:

VONYÓ JÓZSEF

A névmutatót készítette:

TÓTH ADRIENN

Olvasószerkesztő:

BELLUS IBOLYA

A címlapkép forrása:

Az újjászerveződött Rongyos Gárda tagjai 1938-ban
Fortepan/163287. Adományozó: Gödér Hajnal

ISSN 2064-518x

© Pócs Nándor

© Magyar Történelmi Társulat

© Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára

© Kronosz Könyvkiadó Kft.

TARTALOM

Bevezető	7
Az ellenforradalom terepmunkásai	15
Vörös és fehér	15
Vérnász	32
Bűn és büntetlenség	48
Az ekrazit gyermekei	53
Újraébredők	66
A Vannay-puccs és következményei	66
Érik a gyümölcs	74
Rendpárti bajkeverők	83
Kárpátalja	91
Lengyelország	99
Finnország és Románia	105
A Nemzetvédelmi Szövetség	111
Mélyállam és őrségváltás	111
Láthatatlan történetek:	
nemzetvédelem és ellenállás	124
Időkből kihullottan	143
Felelősségre vonás és emigráció	143
Nemzetvédők alkonyi fényben	148
Utószó	159
Jegyzetek	163
Források és irodalom	193
Képjegyzék	217
Névmutató	219
Summary	225

BEVEZETŐ

Fehérterroristából antifasiszta ellenálló. Hatásvadász leegyszerűsítéssel így összegezhethetnénk Kováts Tivadar életét. Ezzel persze semmit sem magyaráznánk meg a pályafutását uraló törvényszerűségekből, ráadásul Kováts életútja egyáltalán nem volt rendhagyó. Egy néhol jobban, néhol nehezebben körülhatárolható csoport alig ismert reprezentánsa volt; azokról az ellenforradalmárokról és különítményesekről van szó, akiket Gyurgyák János találó módon „végrehajtók és mozgalmár fajvédők”-ként határozott meg.¹ Megítélésük mind a mai napig ellentmondásos: nemcsak az 1919 és 1921 között fellángoló fehérterrorban vettek részt, de rájuk épült a Sopron hovatarozásáról döntő népszavazást (1921. december 14–16.) kiharcoló Rongyos Gárda nyugat-magyarországi fellépése is. Ráadásul történetük közel sem ért véget ekkor. A következő évtized második felétől a mozgalmár fajvédők hálózatai fokozatosan újjászerveződtek és igen fontos szerepet játszottak a területi revízió, a belső hírszerzés, illetve a Horthy-rendszer külső ellenzékét jelentő nyilasokkal szembeni állami fellépés során. Ennél talán meglepőbb, hogy az 1944–1945-ös budapesti fegyveres ellenállás oldalán is nagy számban tűntek föl volt fajvédők, „rongyosgárdisták” és más, különítményes múlttal rendelkező alakok. Ezek a furcsa összefonódások már a kutatásaim elején kérdések sorozatát indították el bennem.² A bethleni konszolidáció ellenfeleiként ismert radikálisok miért váltak a konzervatív elit szövetségeseivé a második vi-

lágháború előestéjén? Meggyőződéses antiszemitákként miért fordultak szembe a németekkel és a nyilasokkal, a fegyveres ellenállás és zsidómentés helyett miért nem a kollaborálás (vagy legalább a tétlenség) útját választották? Mik voltak azok a bel- és külpolitikai változások, amelyek mindezt lehetővé tették?

Úgy gondolom, eszmetörténeti eszközökkel a fenti kérdésekre csak részben adhatunk választ. A „hagyományos” fasizmus–antifasizmus ellentétpárra épülő narratíva segítségével legalábbis nehezen érthető meg, hogy a mozgalmárok egy-egy vezetője miért sodródott a rendszertagadó nemzetiszocialisták felé (például Vannay László vagy Kovarcz Emil), míg mások (például Héjjas Iván, Kováts Tivadar) miért épp velük szemben foglaltak állást? Ugyancsak félrevezető lehet, ha a kérdést a zsidósághoz fűződő viszonyukból akarjuk levezetni. Itt majdhogynem a legteljesebb egyetértés uralkodott közöttük, noha a fajvédők antiszemizmusa a konzervatív elit „keresztény nemzeti” világvégével és a nemzetiszocialista fajelmélettel sem igazán összeegyeztethető.³ A szélsőjobbon mutakozó törésvonalak mégsem itt alakultak ki. A holokauszt bármennyire is narratívaképző sokkélmeny volt, a radikális jobboldali csoportok története nem kizárólag az antiszemitizmuson állt vagy bukott. A politikai centrumot és az egymás közötti ellentéteket legalább annyira meghatározták a korszak egyéb, szintén fontos kérdései (tulajdonviszonyok, revízió, szövetségi politika, államforma stb.), mint az antiszemitizmus. Kováts Tivadar életrajzát sem a zsidósághoz fűződő viszonya teszi érdekessé. Amennyiben erre összpontosítanánk, a pályafutásában mutakozó látszólagos következetlenségeket sem tudnánk megmagyarázni. Ennek okait inkább a radikális jobboldali tömörülések közötti rivalizálás és a politikai elithez fűződő ambivalens viszony határozta meg, így az alábbiakban

én sem annyira az érintett csoportok antiszemita akcióira, és nem is a zsidómentő tevékenységükre fókuszáltam.

A mozgalmár fajvédők és a nemzetiszocialisták közötti ellentétek gyökere egyrészt a kitűzött célok megvalósítási módjában keresendő. A középosztály és a kispolgárság bázisain szervezkedő fajvédők alapvetően a zsidónak minősített marxizmus és kapitalizmus, illetve az arisztokrácia kiváltságai ellen harcoltak,⁴ miközben – ahogy Gyurgyák fogalmazott – „a fennálló államot inkább megerősíteni, mintsem lerombolni akarták, már csak faj- és nemzetvédelmi, valamint revíziós okokból is.”⁵ Számukra minden forradalmi beavatkozás az államot veszélyeztette, amely berögződés az 1918–1919-es, identitásformáló tapasztalataikra épült. Míg az 1920-as évek elején a (mozgalmár) fajvédők voltak a magyar politikai élet homo novusai, egy év-tizeddel később a nemzetiszocialisták léptek fel az „új ember” képében. Utóbbiak nagy része egyáltalán nem, vagy csak lazán kötődött az 1919-ben összekovácsolódott ellenforradalmi elithez, eszmélésüket inkább a bethleni konszolidáció kétes sikerei és a nagy gazdasági világválság határozta meg. Ahogy arra Paksá Rudolf is rámutatott: „A Horthy-korszak második felében megjelenő, majd egyre inkább megerősödő nemzetiszocialista mozgalmak tehát nem voltak előzmények nélkül valók, de közvetlen folytatóik sem voltak az ellenforradalmi radikális mozgalmaknak.”⁶ Fontos különbség, hogy az agrárproletárok, munkások és a kispolgárság köreiben népszerű nemzetiszocialista formációk gyökerestül át akarták alakítani az állam és társadalom addigi felépítését.⁷ „Nem csupán a gépész rossz és maga a gépezet jó – mint a jobboldal hirdeti –, hanem az egész gépezet kicserélésre szorul” – foglalta össze a hungaristák célját Kórody Tibor, a Nyilaskeresztes Párt egyik képviselője.⁸ Ráadásul a nyilasok szociális követeléseai nemcsak az említett társadalmi réte-

gekben, de az állami szférában is komoly visszhangra találtak. Az ellenforradalmi berendezkedés számára komoly veszélyforrást jelentett, hogy az előrejutásukban akadályozott, hivatali kötelezettségeik miatt komolyan eladósodó ifjabb katonatisztek egyre nyitottabbá váltak a radikális reformmozgalmak felé.⁹ Az alábbiakban számos példát fogunk látni arra, hogy a szociális-egzisztenciális problémák a mozgalmár fajvédőket is megosztották, és a nyilasok programját csak akkor találták túlságosan forradalminak, ha már biztos (főként állami) pozíciókba jutottak.

A jelenség Horthy megítélésével is szorosan összefügg. Az 1920-as évek elején, amikor a mozgalmár fajvédőknek még valódi hatalmi ambícióik lehettek, politikai szalonképességüket a kormányzó melletti (szimbolikus) kiállással őrizhették meg.¹⁰ A majd részletesebben is bemutatott Vannay László-féle puccskísérlet (1931 novembere) azonban fontos mérföldkővet jelent a mozgalmárok Horthyhoz fűződő viszonyában. A bethleni konszolidáció során háttérbe szorított, de ki nem elégített radikálisok szervezkedése arról tanúskodik, hogy a kormányzó és a konzervatív elit tekintélye megkérdőjeleződött, a puccsistákkal szemben lefolytatott hatósági eljárások pedig az addig szerzett sérelmeket csak tovább mélyítették. Azonban igazi kenyértörésre ekkor még nem került sor. Ezzel szemben a kezdettől fogva a német vezérbrandekben gondolkodó nemzetiszocialisták a mélyreható társadalmi reformok akadályát többek között a kormányzó (és a konzervatív elit) érinthetetlenségében látták, folyamatosan kitéve magukat az idegen honból importált szociális felbujtás vádjának.¹¹ Így a Harmadik Birodalom közép-európai térnyerésekor újra mozgolódni kezdő „19-es” fajvédők (Héjjas Iván és köre) a Horthyban megtestesülő függetlenségi esz-

ményekre hivatkozva léptek fel a Szálasi körül megszilárdult nemzetiszocialista tömbbel szemben.

A fajvédő-különítményes hálózatok eszmetörténeti szempontból nehezen követhető mozgásait talán segít megérteni, ha közelebbről is megvizsgáljuk az őket tömörítő szervezetek és az adott hatalmi környezet kölcsönhatásait. A mozgalmár fajvédők kapcsán az 1919–1920-as évek a legmeghatározóbbak. Amint az köztudott, nagy részük kapcsolatba hozható a Horthy-korszak kezdeti éveiben alakult – részben államilag felügyelt – titkos társaságokkal, illetve más, konspiratív tevékenységet (is) végző társadalmi egyesülettel. Noha jelen esetben csak a Kettőskereszt Vérszövetséggel (továbbiakban KKVSZ) foglalkoztam, bízom benne, a titkos társaságoknak a korábbi évtizedekben kialakult túlmisztifikált beállítása is átértékelhetővé válik. Obskúrus külsőségeik ellenére ezen csoportok többsége nagyon is racionális elképzelések mentén szerveződött, s titkosságukat főleg a nyilvános politikai térben nem vállalható célok (revízió, őrségváltás, politikai tisztogatás) magyarázzák. Ezenfelül a KKVSZ története azért is figyelemre méltó, mert innen kiindulva a paramilitáris fajvédő csoportoknak egy mélyebb, az egész korszakon átívelő szervezeti kontinuitása is felvázolható. A szervezet 1922–1923-ban történt háttérbe szorításával a KKVSZ hálózatai egyáltalán nem estek szét, más történelmi viszonyok között később is mozgásba lendültek.

A kutatásaimat nehezítette, hogy a mozgalmár fajvédők politikai szerveződéseit teljesen más jellegűek voltak, mint a központosított pártmodellben gondolkodó nemzetiszocialista formációké: kevésbé strukturáltak és sokkal inkább informális alapokon nyugodtak. Alig hagytak hátra primer forrásokat vagy bármilyen nagyobb terjedelmű iratanyagot, ezért velük kapcsolatban főleg tanulmány szintű feldolgo-

zások állnak csak a rendelkezésünkre. Az eddig megjelent szakmunkák következtetéseit legtöbbször az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában őrzött dokumentumokkal vettem össze. Három forráscsoport jöhetett szóba: az 1945 előtt keletkezett és a háború utáni állambiztonság számára háttéranyagként funkcionáló iratok (A-irattár), illetve az 1945 utáni felelősségre vonás és politikai represszió anyagai. Bár az 1945 után keletkezett iratcsoportok információs hitelessége óvatosan kezelendő, a konspiratív alapon működő mozgalom szervezeteinek felderítéséhez nélkülözhetetlen adalékokat nyerhetünk belőlük. A kommunista párt befolyása alatt álló politikai rendőrség ugyanis igen nagy erőket mozgósított a volt paramilitáris és parapolitikai társaságok felkutatására. Emellett külön meg kell említenünk Kántás Balázs, a Magyar Nemzeti Levéltár munkatársának szorgalmas forrásfeltáró tevékenységét is. Kántás az utóbbi egy-két esztendőben nagy számban adott közre olyan, korábban alig, többnyire csak lábjegyzetek szintjén ismertetett forrásokat, amelyek a KKVSZ, illetve az ellenforradalom más erőszakos csoportjainak mindennapjaiba vezetnek be minket.¹² Kutatásainak erénye, hogy a korábban elérhető, de alaposan megvágott forráskiadványokat¹³ új, eddig ismeretlen levéltári forrásdokumentumokkal egészítette ki. Egyik ilyen közleményében a Kovács Tivadarhoz köthető botrányokról is értekezett.¹⁴

Ezek után joggal merülhet fel a kérdés: miért írtam életrajzot? Kovács Tivadar nem volt élvonalbeli politikus, mint ahogy a mozgalom fajvédők emblematisz figurája sem. Élete jórészt a színpad mögött, a nyilvánosságtól tudatosan háttérbe szorítva telt. Ez alól csak a második világháború alatti szereplése képez némi kivételt. Ugyanakkor a radikális fajvédők között mégis egyfajta „hub person”-ként tartották számon, akinek a

politikai és mozgalmi értelemben is aktív kapcsolatköre rendkívül tág volt. Életrajzával tehát egy nagyobb hálózat mozgását is nyomon tudjuk követni, ami miatt alkalmanként hosszas szervezet- és csoporttörténeti kitérőket tettem, remélhetőleg nem csorbítva az eseménysor követhetőségét. Másrészt a Kovács Tivadarra vonatkozó források száma kifejezetten nagy, ezért egyes esetekben azok a lyukak is betömhetőek, amelyek a különböző paramilitáris szervezetek kevés számú forrásdokumentumai között tátonganak.

Munkámat segítette, hogy a befolyásosabb radikális, fajvédő vezetők (Gömbös Gyula,¹⁵ Borbély-Maczky Emil,¹⁶ Kozma Miklós¹⁷ és Bajcsy-Zsilinszky Endre¹⁸), illetve a meghatározó miniszterelnökök modern szemléletű biográfiái már elkészültek,¹⁹ ugyanakkor a különítményes vezetők (Héjjas Iván és Prónay Pál) pályafutását eddig csak részben dolgozta fel a történettudomány.²⁰ A legtöbb esetben a fehérterrorban játszott szerepükről esett szó, tökéletesen megfelelve az 1930-as évek derekán kezdődő újjászerveződésükről. Ez alól lényegében csak az apologetikus szemléletű munkák jelentik a kivételt. Azonban Domonkos László Héjjas Ivánról²¹ vagy Francia Kiss Mihályról²² írt pályarajza, valamint Szentkirályi Gábornak a Rongyos Gárdáról szóló munkája²³ erősen változott, egymással csak ritkán ütköztetett forrásokon alapulnak, ezért hiába közölnek relatíve sok új információt, az erős emlékezetpolitikai kiszólások miatt általában gyengén használhatók. Zinner Tibornak az Ébredő Magyarok Egyesületéről idestova több mint 30 éve írt monográfiája még mindig nagy segítséget jelent a téma kutatói számára, bár itt is csak a „fénykor”-ról, közvetlenül az első világháború utáni időszakról van szó.²⁴ Csak az utóbbi egy-két évben jelentek meg olyan publikációk és publikációrészletek, amelyek a fajvédők és az

utcai ellenforradalmárok második világháború alatti mozgólódásainak is komolyabb figyelmet szenteltek. Ilyennek tekinthetjük Zsabka Kálmán életrajzát,²⁵ illetve Bartha Ákosnak az 1944–1945-ös fegyveres ellenállásról írt munkája vonatkozó részeit.²⁶ Mivel az ellenállás korábbi szakirodalmiban csak a szervezeti háttérük, politikai múltjuk feltüntetése nélkül találkozhattunk velük,²⁷ Bartha monográfiája ebből a szempontból is fontos eredménynek tekinthető.

* * *

Ha voltak is nehézségeim az írás közben, azok eltörpültek a kollégáim és szeretteim nyújtotta segítséghez képest. Ezért elsősorban Bartha Ákosnak, Papp Istvánnak, Szekér Nórának, Szokolay Domokosnak és Vonyó Józsefnek tartozom köszönettel. A mindig lelkiismeretes kollégám, Kis-Kapin Róbert referenci segítségével nélkül ez a munka nem készülhetett volna el. Végül pedig hálásan köszönöm Pócs Barna, Pócs Margit, Milus Fruzsina és Weisz Csaba türelmét, amiért hónapokon keresztül néhány bajkeverővel, és nem velük töltöttem az időt.

A szöveg hiányosságaiért csakis én felelek.

FORRÁSOK ÉS IRODALOM

Levéltári források

Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (ÁBTL)

- 2.1. A volt zárt irattár levéltári anyaga
 - II/30 (V-142767). Kuthy László
- 2.2.1. Operatív nyilvántartások
 - II/14.7. doboz. Járai Klára Paula operatív kartonja
- 2.5.6. Kitiltással, kitelepítéssel kapcsolatos iratok
 - 03580/1951. Faragó Ede, vitéz
 - 05186/1951. Vajtafy Ottó
- 3.1.5. Operatív dossziék
 - O-7763. Zsabka Kálmán
 - O-8555. Faragó Ede
 - O-10086/1. Gépkocsivezetőkkel kapcsolatos anyagok
 - O-11802/11. Fekete hollók
 - O-11803/18. Ellenállók
 - O-14850. Rongyos Gárda
 - O-14850/103. Héjjas Iván Aurél
 - O-14851/37. Kossuth Béla
- 3.1.6. P-dossziék
 - P-036. [Gellért György ügye]
 - P-153. Kováts Tivadar ügye
 - P-637/a. Opris Oszkár
 - P-794. [Hettesheimer Ede ügye]
 - P-1057. [Srarutyák Károly]
 - P-1480. [Lengyel Endre, dr.]
 - P-2336. Eisenstädter Henrik, Jakab Endre
- 3.1.9. Vizsgálati dossziék
 - V-286. Kunéri István „Rongyos Gárdista” feljelentési kötelezettség elmulasztása

- V-5683. Nagy László / Nemzetvédelmi Szövetség főtítkára
V-5685. Opris Oszkár
V-2000/16. Magyar Közösség
V-2000/26. Magyar Közösség
V-26576. Dr. Zemplén Lóránt
V-32579. Márffi József
V-39171. Márffi József
V-46267. Rád Árpád
V-55004. Dr. Somogyi Béla és tsai
V-77806. Kossuth Béla és tsai
V-79802. Endre László és társai
V-79984. Dr. Jéga Károly
V-82865. Riczek Mihály
V-83926. Klár Rezső és tsa
V-87548. Kovács Árpád és tsai
V-89943. Magasházi László
V-91524. Gyarmathy Károly és tsa
V-98273. Gortvay Tihamér
V-108193. Stefán Valér és tsa
V-118930. Faragó Ede
V-120893. Király Imre, dr. és tsa
V-129027/5. SZU-tól átvett hadifoglyok
V-130007. Borbély Andor
V-135880. V. Papp Dezső
V-146092. Vegyes ellenséges kategória
V-151578. Draskóczi László és társai
V-17608. Somogyvári Gyula
- 3.2.1. Bt-dossziék
Bt-262/1. „Balatoni”
Bt-356/5. „Bárd Miklós”
Bt-602. „Szeles”
Bt-602/5. „Szeles”
- 3.2.2. T-dossziék
T-8. „Wander József”
- 3.2.3. Mt-dossziék
Mt-570/1. „Varga Béla”
Mt-743/3. „Grenwood” („Vári”, „Gyenes”)

3.2.4. Kutató dossziék

K-601. Kozsely László

K-1061. Kováts Árpád és Kováts Tivadar

K-1331/2. „White”

3.2.5. O-8-dossziék

O-8-130/4. „Gehlen” NSZK hírszerzés.

O-8-2001/34. Szabadságharcosok fn. dosszié 34. sz. melléklete

O-8-2001/43. Szabadságharcosok fn. dosszié 43. sz. melléklete

4.1. Állambiztonsági munkához készült háttéranyagok

A-288. Budapestről Hajdú megyébe kitelepítettek listája

A-415/1. Horthysta Kabinetiroda dokumentum anyagának fotómásolata

A-427. Együttműködés az Abwehrstelle és a VKF/2 oszt. között

A-434. A magyar hírszerzési szolgálat 1. kötet (a magyar hírszerzési szolgálat módszerei 1936-ig)

A-435. Jelentés az 1940-ben megalakult Országos Nemzetvédelmi Bizottságról

A-441. Nemzetvédelmi elvi anyagok 1941–1944

A-450. A munkavédelmi hálózat felépítése és tagjai a Horthy-korszakban

A-454. VKF2-Kopjás mozgalom-Székely Hadosztály-Vitézi Rend-Rongyos Gárda-MŰNE. 16. A Kopjás-mozgalom

A-550. Fasiszta Egyesületek és Pártok Szervezeti Felépítésének Kivonata

A-718. A Vannay-puccs polgári személyeinek bírósági töredékanyaga, valamint kapcsolatos iratok

A-738. Prónay Pál naplója 1918–1921, III. kötet

A-738/1. Prónay Pál naplója 1918–1921, II. kötet

A-747. A Bp-i M. kir. XIV/2 ellenállási Kiska alakulat századnaplója

A-830. Volt horthysta bírósági anyagok

A-848. A Nemzeti Munkavédelem szervezete bányáknál, gyáraknál és egyéb üzemeknél

A-874. Országos Nemzetvédelmi Bizottság anyagai

A-880. Kimutatás a Rongyos Gárda „L” és „S” alakulatainál szolgálatot teljesítőkről

- A-881. Rongyosgárdisták, szabadcsapatosok, különítményesek anyagai
- A-882. Rongyosgárdisták elhelyezése a MÁV-hoz
- A-953. A Magyar Közösség névsora I. (A-Ö)
- A-2113/3. Matuska-ügy: A biatorbágyi merénylet vizsgálatának összefoglalójához készült 1. sz. melléklet
- A-2113/11. Matuska-ügy: Matuska Szilveszter ügyében meghallgatott személyek elmondása alapján készült jelentések
- A-2113/12. Matuska-ügy: Matuska Szilveszter ügyében meghallgatott személyek elmondása alapján készült jelentések, feljegyzések
- A-2113/42. Matuska-ügy: Az ügy kapcsán készített jegyzetek, feljegyzések, kérdőjegyek
- A-2124. Volt horthysta titkos szervezetek
- A-2126/118. Kollényi György ügye
- A-2127/19/1. Magyar Harcosok Bajtársi Közössége, I. kötet
- A-2127/20/2. A magyar emigráció és a nyugati titkosszolgálatok, II. kötet
- A-3241. A Horthy-rendszer operatív szerveinek kiépülése és szervezeti tagozódása. Írta Zsiga Tibor
- 7.1.1. Külföldi levéltárakban őrzött magyar vonatkozású iratmásolatok. Szekuritáté Irattárait Vizsgáló Országos Tanács magyar vonatkozású iratmásolatainak gyűjteménye. Operatív dossziék. I-0375253. Poczi Mihai și alții (Póczi Mihály és társai)
- 7.1.9. Külföldi levéltárakban őrzött magyar vonatkozású iratmásolatok. Szekuritáté Irattárait Vizsgáló Országos Tanács magyar vonatkozású iratmásolatainak gyűjteménye. Fond Biblioteca FB-3913. Terorismul maghiar (Magyar terrorizmus)

Budapesti Főváros Levéltára (BFL)

- VII-2-e. Pesti (1875-től) Budapesti Királyi Törvényszék (1946-tól Budapesti Törvényszék) iratai (1872–1950). Cégbírósági iratok (1876–1949)
- 43657/1941. Vitézek Tűzharcosok és Nemzetvédelmi Keresztesek Termelő-, Beszerző-, és Értékesítő Szövetkezete, 1941–1948
- 45767/1942. Kováts Tivadar tüzelőanyag és faáru nagykereskedő

- VII-102-a. Budapesti Királyi Büntetőtörvényszéki Fogház iratai (1895–1950). Fogolytörzskönyvek
6164/1921. Kovács Kornél
6165/1921. Kovács Tivadar
6166/1921. Kovács Árpád
- VII-156-a. Kaprinay Endre közjegyző iratai (1933–1950). Okiratok
1939/0236. Kovács Kornél és Fábián István nyilatkozata.
- VII-182-a. Somogyi Béla közjegyző iratai. Okiratok
- XVI-3. Budapesti Forradalmi Törvényszék Fogházának iratai (1919–1919)
1919/2469. Kovács Tivadar fogolytörzskönyve
1919/2470. Kovács Kornél fogolytörzskönyve
- XXV-2-b. Budapesti Népjegyzőség iratai (1945–1949). Elnöki iratok
84931/1949. Tarnay Kálmán és tsa büntetőügye.
- XXV-4-f. Fővárosi Bíróság iratai (1951–2005). Titkos ügykezelés alól kivont perek iratai (1951–1980)
0547/1953. Somogyi Béla
2187/1953. Kiss Mihály és társa

Bundesarchiv Koblenz

- Bundesverwaltungsamt (Szövetségi Közigazgatási Hivatal) iratai
B-311/5564. Kovács Tivadar

Hadtörténeti Intézet és Levéltár (HIM HL)

Gyűjtemények

- Magyar Tanácsköztársaság 1919. II. 1216. 124. doboz. Vegyes iratok. Zámory /Geher/ Gyula hagyatéka
Personalia 228. doboz. Stefán Valér visszaemlékezése
- M. kir. Honvéd Vezérkar főnöke iratai
VKF 1920. II. csop. 33. doboz. Az összműködés biztosítása céljából a Nyilvántartó Iroda által összehívott értekezlet jegyzőkönyve, 1920. szeptember 28.
- VKF 1920. II. csop. 33. doboz. 22490/ált. A M.kir. vezérkar főnöke nyilvántartó iroda átirata Siménfalvy Tihamér őrnagynak, 1920. szeptember 8.

VKF 1940. Hdm. csf. 748.Eln. 1940. december 14. Országos Nemzetvédelmi Bizottság gyűlésén való részvétel betiltása a honvédség tagjaira nézve.

VKF 1939. 227. doboz. eln/80.710.720. Összefoglalás a Ruszinszko ellen végrehajtott cselekményekről

Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára (MNL OL)

Külügyminisztériumi levéltár. Politikai osztály rezervált iratai (1918–1944)

K 64a 1934 16/a. tétel. Marseille-i merénylet

Belügyminisztériumi levéltár

K 429. Kozma Miklós iratai

Testületek fondtöredékei

P 2297/4. Országos Nemzetvédelmi Bizottság, (1919), 1937–1944, (1952)

Gazdasági levéltár. Fondtöredékek

Z 1361. 16. doboz. Magyar Fajvédők Országos Szövetsége Alapszabály

Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára (MNL PML)

XIV. 2. Endre László iratai 1911–1945

Politikatörténeti Intézet

I. 274. Pártok. Magyar Kommunista Párt (MKP)

1. A KMP akcióprogramja

Sajtó

8 Órai Ujság 1920–1921, 1924–1925, 1928

Amerikai Magyar Népszava 1928

Az Est 1919, 1925–1926, 1932

Az Ujság 1923

Budapesti Hírlap 1928, 1938

Dél Keresztje 1956

Délamerikai Magyarság 1939

Eger 1944

Ellenzék 1941, 1943
Esti Kurir 1937–1938
Esti Ujság 1939
Friss Ujság 1919, 1926
Magyar Nemzet 1942
Magyarország 1920, 1925, 1927, 1931, 1935
Magyarság 1925, 1935, 1938
Nemzeti Ujság 1926–1927, 1930, 1935, 1939, 1941–1942, 1944
Népszava 1922, 1926, 1931
Nyírvidék 1921
Pápai Hírlap 1944
Pesti Hírlap 1921, 1926, 1942
Pesti Napló 1919–1920, 1923, 1925, 1939
Reggeli Hírlap 1923
Sorakozó 1939–1940
Szabad Magyarság 1959
Szeged és vidéke 1920
Szegedi Napló 1921
Szózat 1922
Uj Magyarság 1942, 1944
Uj Nemzedék 1926
Új Barázda 1920
Világ 1926, 1948
Zalai Magyar Élet 1944

Internetes hivatkozások

(utolsó letöltés: 2021. november 12.)

<https://filmhiradokonline.hu/watch.php?id=4048>

http://magyarhonved.blogspot.com/2012/09/normal-0-21-false-false-false_13.html

https://mnl.gov.hu/mnl/ol/hirek/megszunt_majd_tovabb_elt

Szakirodalom

- ABLONCZY 2008 Ablonczy Balázs: A frankhamisítás. Hálók, személyek, döntések. *Múltunk*, 2008/1. 30–56.
- ABLONCZY 2016 Ablonczy Balázs: *Keletre magyar! A magyar turanizmus története*. Jaffa, Budapest, 2016.
- ABLONCZY 2018 Ablonczy Balázs: *A miniszterelnök élete és halála. Teleki Pál (1879–1941.)* Jaffa, Budapest, 2018.
- ÁDÁM T. 1935 Ádám T. István: *A nyugatmagyarországi felkelés története*. Külpolitika, Budapest, 1935.
- ALY–GERLACH 1954 Aly, Götz – Gerlach, Christian: *Az utolsó fejezet. A magyar zsidók legyilkolása 1944/1945*. Noran, Budapest, 2005.
- ANDORKA 1978 *A madridi követségtől Mauthausenig. Andorka Rudolf naplója*. Szerk. Lőrincz Zsuzsa. Kossuth, Budapest, 1978.
- ANDREÁNSZKY 1954 Andreánszky István: Kárpátalja politikai és katonai szerepét felismerte a világ. *Nemzetvédelem*, 1954/4. 22–27.
- ANGYAL 2000 Angyal Béla: Magyar szervezetek és mozgalmak Csehszlovákiában 1918–1921. I. rész. *Fórum*, 2000/1. 3–28.
- ARDAY 1994 Arday Lajos: *A Rákóczi Alapítvány története*. Rákóczi Alapítvány, Toronto–Budapest, 1994.
- ATZÉL 2019 Atzél Ede: *Honfoglalás*. Atzél Ferenc, Budapest, 2019.
- B. MÜLLER 2016 B. Müller Tamás: *Vörösteror az Országházban, 1919*. Országgyűlés Hivatala, Budapest, 2016.
- B. STENGE 2017 B. Stenge Csaba: Lengyel diverziós műveletek Magyarország támogatására 1938 október–novemberében. I–II. rész. *Hadtudomány*, 2017/E-szám. 52–60. és 75–83.
- B. STENGE 2018 B. Stenge Csaba: A Rongyos Gárda bevetése Kárpátalján I. rész. *Seregszemle*, 2018/2. 93–105.; II. rész. *Seregszemle*, 2018/6. 112–120.

- BANK 2013 Bank Barbara: Ejtőernyős kopjás harci bevetések, 1944–1945. In: *Utak és útkeresztjeződések. Ünnepi tanulmányok M. Kiss Sándor tiszteletére*. Szerk. Bank Barbara – Kahler Frigyes. Történelmi Ismeretterjesztő Társulat Egyesület, Budapest, 2013. 203–212.
- BARDOLY–
MARKÓJA
2016 „Kegyetlenebb, mint bármelyik országban”. Wilde Margit és Ferenc Wilde Jánosnak írt párhuzamos levélnaplói 1944-ből. Szerk. Bardoly István – Markója Csilla. *Enigma*, 2016/86. 17–140.
- BARTHA 2017a Bartha Ákos: „Nácivadászat” kasszafúrókkal és léleklátókkal. Az 1936-os Rajniss-ügy I. rész. *Kommentár*, 2017/2. 29–39.; II. rész. *Kommentár*, 2017/3. 32–42.
- BARTHA 2017b Bartha Ákos: Egy mélytengeri hal szárazon. Sértő Kálmán – az „urbánus”, a népi, a hungarista. In: *Uő: Populizmus, népiség, modernizáció. Fejezetek a kelet-közép-európai politikai gondolkodás 20. századi történetéből*. MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet, Budapest, 2017. 221–244.
- BARTHA 2019a Bartha Ákos: *Bajcsy-Zsilinszky Endre. Életút és utóélet*. MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet, Budapest, 2019.
- BARTHA 2019b Bartha Ákos: Az utolsó csepp a pohárban. Soltra József rendőr meggyilkolása. In: *Csoportosulás, lázadás és a társadalom terrorizálása*. Szerk. Jámbor Orsolya Ilona – Tarján G. Gábor. (Rendészettörténeti tanulmányok 2.) Rendőrség Tudományos Tanácsa, Budapest, 2019. 28–46.
- BARTHA 2020 Bartha Ákos: A kiségitő honvéd karhatalom és az ellenállás Budapesten, 1944–1945. *Századok*, 2020/2. 281–327.
- BARTHA 2021 Bartha Ákos: *Véres város. Fegyveres ellenállás Budapesten, 1944–1945*. Jaffa, Budapest, 2021.

- BARTHA–PÓCS–SZÉCSÉNYI 2019 Bartha Ákos – Pócs Nándor – Szécsényi András: Egy hosszan „ébredő” túlélőművész: Zsabka Kálmán pályarajza (1897–1971) I. *Múltunk*, 2019/2. 138–180.;) II. *Múltunk*, 2019/3. 234–276.
- BARTOS ET AL. 1943 *Nemzetvédelem – Országvédelem*. Szerk. Bartos Dezső – Faragó Ede – Kováts Tivadar – Magasházy László – Nagy László. Országos Nemzetvédelmi Szövetség, Budapest, 1943.
- BASSA–GAZSI–LIPTAI 1987 *A magyar antifasiszta ellenállás és partizánmozgalom. Kislexikon*. Szerk. Bassa Endre – Gazsi József – Liptai Ervin. Kossuth, Budapest, 1987.
- BODÓ 2010 Bodó Béla: Héjjas Iván. Egy ellenforradalmár élete. 2000, 2010/10. 9–30.
- BODÓ 2011a Bodó Béla: *Pál Prónay. Paramilitary Violence and Anti-Semitism in Hungary, 1919–1921*. University of Pittsburgh, Pittsburgh, 2011.
- BODÓ 2011b Bodó Béla: White Terror in Hungary, 1919–1921: The Social Worlds of Paramilitary Groups. *Austrian History Yearbook*, 2011/42. 133–163.
- BORBÁNDI 1989 Borbándi Gyula: *A magyar emigráció életrajza 1945–1985*. I. kötet. Európa, Budapest, 1989.
- BORSÁNYI 1979 Borsányi György: *Kun Béla. Politikai életrajz*. Kossuth, Budapest, 1979.
- BOTLIK 2007 Botlik József: A nyugat-magyarországi felkelés. 1921. augusztus 28. – október 4. I. rész. *Valóság*, 2007/3. 24–48.; II. rész. *Valóság*, 2007/4. 39–58.
- BÖDÖK 2018 Bödök Gergely: *Vörös és fehérterror Magyarországon (1919–1921)*. Doktori disszertáció, Eszterházy Károly Egyetem Történettudományi Doktori Iskola, 2018.
- CSATÁRY 2016 Csatáry György: *Magyar katonai és kémelhárítási iratok a Kárpátaljai Állami Levéltárban (1938–1944)*. RIK-U Kiadó, Beregszász–Ungvár, 2016.
- Csősz 2005 Csősz László: Földreform és fajvédelem: negyedik zsidótörvény végrehajtása. In: *A holokauszt Magyarországon európai perspektívában*. Szerk. Molnár Judit. Budapest, Balassi, 2005. 176–192.

- CSUNDERLIK 2020 Csunderlik Péter: A „judeobolsevizmus vörös tengeré”. A Tanácsköztársaság és a „judeobolsevik összeesküvés” képzete a Horthy-korszakban. *Mozgó Világ*, 2020/6. 96–104.
- DIETZ 1920 Dietz Károly: *Októbertől augusztusig. Emlékirataim*. Rácz Vilmos Könyvkiadó Vállalat, Budapest, 1920.
- DOMBRÁDY–TÓTH 1987 Dombrády Lóránd – Tóth Sándor: *A Magyar Királyi Honvédség 1919–1945*. Zrínyi, Budapest, 1987.
- DOMONKOS 2011 Domonkos László: *Francia Kiss Mihály élete és halála*. Püski, Budapest, 2011
- DOMONKOS 2018 Domonkos László: *A Héjjas-nyárfa árnyékában*. Kairosz, Budapest, 2018.
- DÓSA 1972 Dósa Rudolfné: *A MOVE. Egy jellegzetes magyar fasiszta szervezet, 1918–1944*. Akadémia Kiadó, Budapest, 1972.
- EGYEDY 1939 Egyedy Balázs Dénes: *Rongyosok*. Szittya Szövetkezet, Budapest, 1939.
- ERNYES 2020 Ernyes Mihály: *A Fővárosi Rendőrség és a M. Kir. Rendőrség, valamint a Magyar Rendőrség története a kezdetektől napjainkig*. I–II. kötet. Nemzeti Közszerológiai Egyetem – Közigazgatási Továbbképzési Intézet, Budapest, 2020.
- FÁBIÁN 2020 Fábrián Máté: *Egy fajvédő főispán a Horthy-korszakban. Borbély-Maczky Emil (1887–1945)*. Kronosz – Magyar Történelmi Társulat, Pécs–Budapest, 2020.
- FALUDY 2006 Faludy György: *Pokolbéli víg napjaim*. Alexandra, Pécs, 2006.
- FASISZTA é. n. *A fasiszta, szovjetellenes, antidemokratikus sajtótermékek jegyzéke*. W. Stoker Kft, é.n.
- FODOR 2008 Fodor Miklós Zoltán: Az Etelközi Szövetség története. In: *Nógrád Megyei Múzeumok Évkönyve 2007*. Szerk. Bagyinszki István – Matits Ferenc. Nógrád Megyei Múzeumi Szervezet, Salgótarján, 2008. 118–156.

- FONT ET AL. 2001 *Oroszország története.* Szerk. Font Márta – Krausz Tamás – Niederhauser Emil – Szvák Gyula. Panonica, Budapest, 2001.
- GÁBOR 1962 Gábor Sándorné: Az 1919. június 24-i ellenforradalmi kísérlet. *Párttörténeti Közlemények*, 1962/2. 67–97.
- GADANECZ 1997 Gadanez Béla: *A vasutasok szakszervezeti mozgalmának története.* Vasutasok Szakszervezete, Budapest, 1997.
- GADANECZ B.– GADANECZ É. 1993 Gadanez Béla – Gadanez Éva: A Weissshaus Aladár vezette szocialista népmozgalom története (1927–1945). *Múltunk*, 1993/2–3. 68–115.
- GECSÉNYI 1969 Gecsényi Lajos: A dunai hajóraj az 1919. június 24-i ellenforradalomban. *Hadtörténelmi Közlemények*, 1969/1. 69–83.
- GODZSÁK 2020 Godzsák Attila: Gurultak-e a márkák? *Létünk*, 2020/1. 65–83.
- GULYÁS 2021 Gulyás László: *A Horthy-korszak külpolitikája. I. kötet. Az első évek 1919–1924.* Attraktor, Mária-besenyő, 2021.
- GYURGYÁK 2007 Gyurgyák János: *Ezzé lett magyar hazátok. A magyar nemzeteszmé és nacionalizmus története.* Osiris, Budapest, 2007.
- GYURGYÁK 2012 Gyurgyák János: *Magyar fajvédők.* Osiris, Budapest, 2012.
- HAJÓS 1920 Hajós Jenő: *A bankutcai puccs és a száznegyven millió valódi története.* Magánkiadás, Budapest, 1920.
- HATOS 2018 Hatos Pál: *Az elátkozott köztársaság. Az 1918-as összeomlás és forradalom története.* Jaffa, Budapest, 2018.
- HATOS 2021 Hatos Pál: *Roszfűiúk világforradalma. Az 1919-es Magyarországi Tanácsköztársaság története.* Jaffa, Budapest, 2021.
- IRATOK 1968 *Csak szolgálati használatra. Iratok a Horthy-hadsereg történetéhez.* Szerk. Hetés Tibor – Morva Tamásné. Zírnyi, Budapest, 1968.

- HOBBSAWN 1974 Hobsbawn, Eric: *Primitív lázadó. Vázlatok a társadalmi mozgalmak archaikus formáiról a XIX. és XX. században*. Kossuth, Budapest, 1974.
- HOLCZER 2011 Holczer Gábor: *Városlódtól New Yorkig. Peyer Károly politikai pályafutása*. Viza, Városlőd–Veszprém, 2011.
- HOLLÓS 1971 Hollós Ervin: *Rendőrség, csendőrség, VKF2*. Kossuth, Budapest, 1971.
- HORNYÁK 1988 Hornyák Csaba: A kárpátaljai akció, 1938. *Aetas*, 1988/1. 5–27.
- HORTHY 2011 Horthy Miklós: *Emlékirataim*. Európa, Budapest, 2011.
- HORVÁTH 2008 Horváth Sz. Ferenc: Kratochwill Károly és a Székely Hadosztály Egyesület tevékenysége az Észak-Erdélyi zsidók védelmében (1943–44). *Századok*, 2008/1. 123–153.
- IHNETOV 2002 *Az IHNETOV munkanaplója. Vitéz Béldy Alajos vezérezredes Hadtörténelmi Levéltárban őrzött irataiból 1941–1943*. Szerk. Blasszauer Róbert. Petit Real, Budapest, 2002.
- JANEK 2020 Janek István: Jehlicska Ferenc a revízió szolgálatában és a Felvidék Magyarországhoz való csatolása érdekében. *Valóság*, 2020/8. 55–67.
- JOÓ 2008 Joó András: *Kállay Miklós külpolitikája. Magyarország és a háborús diplomácia, 1942–1944*. Napvilág, Budapest, 2008.
- KÁDÁR 1978 Kádár Gyula: *A Ludovikától Sopronkőhidáig*. Magvető, Budapest, 1978.
- KÁLLAY 1991 Kállay Miklós: *Magyarország miniszterelnöke voltam 1942–1944*. II. kötet. Európa–História, Budapest, 1991.
- KÁNTÁS 2020a *A Fekete hadsereg. Tanulmány és válogatott dokumentumok a Kettőskereszt Vérszövetség katonai titkos társaság 1920-as működéséről*. Szerk. Kántás Balázs. Magyar Elektronikus Könyvtár, Budapest, 2020. Online: <https://mek.oszk.hu/20400/20475/20475.pdf>

- KÁNTÁS 2020b *Diverzió, bankrablás, szélhámosság. A Kovács testvérek irredenta indíttatású bűncselekményei, 1923–1925.* Szerk. Kántás Balázs. Magyar Elektronikus Könyvtár, Budapest, 2020. Online: <https://mek.oszk.hu/20800/20830/20830.pdf>
- KÁNTÁS 2020c *Terroristák a bíróság előtt. Márffy József és társai bombapere.* Szerk. Kántás Balázs. (Horthy-korszak. Műhelytanulmányok) Horthy-korszak Történetének Kutatásáért Társaság, Budapest, 2020. Online: <http://real.mtak.hu/110622/1/Terroristakabirosagelott.pdf>
- KENDE 1974 Kende János: A szakszervezete szerepe a Tanácsköztársaság államában. *Párttörténeti Közlemények*, 1974/4. 65–101.
- KERECSENY 1925 Kerecseny János: *A magyar Dreyfus-pör. Hová lett a bankgassei 140 millió?* Magánkiadás, Budapest, 1925.
- KEREPESZKI 2008 Kerepeszki Róbert: Hajdu vármegye és Debrecen vitézi székkapitányának hangulatjelentései (1935–1939). *Századok*, 2008/1. 79–122.
- KEREPESZKI 2012 Kerepeszki Róbert: *A Turul Szövetség 1919–1945. Egyetemi ifjúság és jobboldali radikalizmus a Horthy-korszakban.* Attraktor, Máriabesnyő, 2012.
- KEREPESZKI 2013 Kerepeszki Róbert: *Vitézi Rend 1920–1945.* Attraktor, Máriabesnyő, 2013.
- KEREPESZKI 2018 Kerepeszki Róbert: *Darányi Kálmán. Pályakép, személyiség, korrajz.* Kronosz, Pécs, 2018.
- KERN 1955 Kern Aurél: Az Egyesült nemzetek menekültügyi politikája a „genfi szellemben”. *Nemzetvédelem*, 1955/3. 9–11.
- KISBARNAKI FARKAS 1954 Kisbarnaki Farkas Ferenc: Európa katonai védelmének alapfeltétele a Kárpátmedence felszabadítása. *Nemzetvédelem*, 1954/3. 9–10.
- KISS 2018 Kiss Dávid: A Magyar Királyi Honvédség ejtőernyős csapatnemének története 1937 és 1945 között. *Haditechnika*, 2018/6. 14–20.

- KONOK 2010 Konok Péter: Az erőszak kérdései 1919–1920-ban. Vörösteror-fehérterror. *Múltunk*, 2010/3. 72–91.
- KÓRÓDI 2020 Kóródi Máté: *Adattár a Magyar Nemzeti Hadserg tiszti különítményes csoportjai és más fegyveres szervek által elkövetett gyilkosságokról, 1919. augusztus 3. – 1921. október 23.* Clio Intézet, Budapest, 2020.
- KOSARAS 2005 Kosaras Péter Ákos: *Magyarok a Waffen-SS kötelékében.* Nemzetek Európája Kiadó, Budapest, 2005.
- KOVÁCS 2009 Kovács Tamás: Az ellenforradalmi rendszer politikai rendszetének genezise, 1919–1921. *Múltunk*, 2009/2. 64–92.
- KOVÁCS 2010 Kovács Tamás: Államvédelmi Központ 1942 – Az első kísérlet az egységes magyar állambiztonsági csúcyszerv kialakítására. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények*, 2010/1. 339–348.
- KOVÁCS 2020 Kovács Tamás: *A Honvédelmi Minisztérium „T” szervének létrejötte és működése. Avagy elhárítás és kémkedés az I. világháború végétől a bethleni konszolidációig.* NKE Közigazgatási Továbbképzési Intézet, Budapest, 2020.
- KOVÁTS 1938a Kováts Tivadar: *Nemzetvédelem = Önvédelem.* Integritás, Budapest, 1938.
- KOVÁTS 1938b Kováts Tivadar: *A nemzetvédelem önvédelem.* Egyetemi Nyomda, Budapest, 1938.
- KOVÁTS 1940 Kováts Tivadar: *Nemzetvédelmi Tájékoztató.* Magyar Nemzetvédelmi Szolgálat, Kiskunmajsa, 1940.
- KOZMA 2019 Kozma Miklós: *Az összeomlás 1918–1919-ben.* Kárpátia Stúdió, Köröstarján-Kápolnásnyék, 2019.
- KÖVECSI-OLÁH 2018 Kövecsi-Oláh Péter: *Török–magyar diplomáciai kapcsolatok a két világháború között (1920–1945).* Doktori disszertáció, Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, 2018.
- KRATOCHVIL 2017 Szent Kereszthegy Kratochvil Károly: *A Székely Hadosztály. 1918–19. évi bolsevistaellenes és ellenforradalmi harcai.* Attraktor, Máriabesnyő, 2017.

- KRISTÓ NAGY 1991 Kristó Nagy István: *A nyilasok*. Magánkiadás, Budapest, 1991.
- LÁSZLÓ 1997 László Ágnes: *Egy sors, egy század. Fábry Pál élete mozaikképekben*. Magvető, Budapest, 1997.
- LENGYEL 1968 Lengyel József: *Visegrádi utca*. Kossuth, Budapest, 1968.
- LÉVAI 1945 Lévai Jenő: *Endre László. A háborús bűnösök magyar listavezetője*. Müller Károly Könyvkiadóvállalat, Budapest, 1945.
- LÉVAY 2002 Lévay Zsolt: *100 év – 100 kép az Árpád Gimnázium történetéből*. „Árpád Gimnázium” Alapítvány, Budapest, 2002.
- MAGASHÁZY 1942 Magasházy László: *Serlegbeszéd. Mondotta vitéz Magasházy László nyugalmazott tüzér tábornok, országgyűlési képviselő, a volt Nemzeti Hadsereg Fővezérének 1942. évi november 21-én tartott bajtársi vacsoráján*. Stádium, Budapest, 1942.
- MAGYAR POLITIKAI LEXIKON 1936 *Magyar politikai lexikon. Politikai Magyarország 1929–1935*. II. kötet. Szerk. Madarász Elemér. Magyar Politikai Lexikon Kiadóvállalat, Budapest, 1936.
- MÁRKUS 1968 Márkus László: *A Károlyi Gyula-kormány bel- és külpolitikája*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1968.
- MÁTHÉ 2006 Máthé Áron: *Nyilas konspiráció. Szervezkedések a hatalom megragadására és megtartására. Valóság*, 2006/5. 54–67.
- MESTER 1940 Mester Kálmán: *A felvidéki szabadságharc története*. Szerzői kiadás, Budapest, 1940.
- NAGY L. 2018 Nagy László: *Az Ipolytól Dachauig. Baráti Huszár Aladár élettörténete (1885–1945)*. Rozetta Stúdió, Budapest–Balassagyarmat, 2018.
- NAGY SZ. 2011 Nagy Szabolcs: *Árulás vagy ellehetetlenülés. A Székely Hadosztály és a forradalmi erők viszonya a Veszprém Megyei Levéltárban őrzött Kratochvil-hagyaték tükrében*. *Levéltári Szemle*, 2011/3. 29–47.

- NAGY V. 1991 Nagy Vince: *Októbertől októberig*. Európa–Historia, Budapest, 1991
- NÁNDORI 1972 Nándori Pál: *A Marseille-i gyilkosság nemzetközi jogi vonatkozásai*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1972.
- NECZE 2006 Necze Gábor: Időjárásjelzők és térképhelyesbítők. Adalékok a kárpátaljai biztonságpolitikához 1939–1941 között. In: *Integrációs stratégiák a magyar kisebbségek történetében*. Szerk. Bárdi Nándor – Simon Attila. Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet, 2006. 155–167.
- NEMES 1967 Nemes Dezső: *Az ellenforradalom története Magyarországon 1919–1921*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1967.
- NEMES 1981 Nemes Dezső: *A biatorbágyi merénylet és ami mögötte van...* Kossuth, Budapest, 1981.
- NÉMETH 1934 Németh László: Érdemes-e? Levél egy fiatalemberhez. *Válasz*, 1934/3–4. 169–181.
- NYÁRI 2015 Nyári Gábor: *A Sándor-palotától a ravatalig. Teleki Pál második miniszterelnöksége 1939–1941*. Kairosz, Piliscsaba–Budapest, 2015.
- NYÁRI 2018 Nyári Gábor: *Menekültek az új hazában. A német és osztrák területeken élő magyar emigráció története 1945–1956*. Unicus Műhely, Budapest, 2018.
- OBERMÜLLER 1939 *Az esztergomi államilag segélyezett községi Szent Imre Gimnázium évkönyve az 1938–39. iskolai évről*. Szerk. Obermüller Ferenc. Esztergom, 1939.
- OKVÁTH 2013 Okváth Imre: A Katona Politikai Osztály szervezettörténeti vázlata 1945–1947. In: *Utak és útkereszteződések. Ünnepi tanulmányok M. Kiss Sándor tiszteletére*. Szerk. Bank Barbara – Kahler Frigyes. Történelmi Ismeretterjesztő Társulat Egyesület, Budapest, 2013. 249–257.
- OLASZ 2007 Olasz Lajos: *A kormányzóhelyettesi intézmény története, 1941–1944*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2007.

- ORMOS 1984a Ormos Mária: *Padovától Trianonig 1918–1920*. Kossuth, Budapest, 1984.
- ORMOS 1984b Ormos Mária: *Merénylet Marseille-ben*. Kossuth, Budapest, 1984.
- ORMOS 2000 Ormos Mária: *Egy magyar médiavezér: Kozma Miklós*. I–II. PolgART, Budapest, 2000.
- PAKSA 2013a Paksa Rudolf: *Magyar nemzetiszocialisták. Az 1930-as évek új szélsőjobboldali mozgalma, pártjai, politikusai, sajtója*. Osiris–MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet, Budapest, 2013.
- PAKSA 2013b Paksa Rudolf: *Szálasi Ferenc és a hungarizmus*. Jaffa, Budapest, 2013.
- PAKSA 2019 Paksa Rudolf: A fehérterror „logikája”. Események, olvasatok, kontextusok. In: *Terror 1918–1919. Forradalmárok, ellenforradalmárok, megszállók*. Szerk. Müller Rolf – Takács Tibor – Tulipán Éva. Jaffa, Budapest, 2019. 217–245.
- PAKSY 2013a Paksy Zoltán: *Nyilas mozgalom Magyarországon 1932–1939*. Gondolat, Budapest, 2013.
- PAKSY 2013b Paksy Zoltán: Adaptáció vagy saját kútfő? A magyar jobboldali radikalizmus szellemiségének forrásai a két világháború között. In: *Nyitott/zárt Magyarország. Politikai és kulturális orientáció 1914–1949*. Szerk. Feitl István. Napvilág, Budapest, 2013. 93–104.
- PATAKY ET AL. 1992 Pataky Iván – Rozsos László – Sárhidai Gyula: *Légi háború Magyarország felett*. II. kötet. Zrínyi, Budapest, 1992.
- PÉNTÉK 1996 Péntek Rita: István Horthy’s election as vice-regent in 1942. *Hungarian Studies Review*, 1996/1. 17–28.
- PINTÉR 2010 Pintér István: A kényszerpályára szavazó ország, 1939. In: *Parlamentari választások Magyarországon, 1920–2010*. Szerk. Földes György – Hubai László. Napvilág, Budapest, 2010. 181–216.
- PÓCS 2018 Pócs Nándor: Palotaellenállás. *Betekintő*, 2018/1.

- RÁKOSI 2002 Rákosi Mátyás: *Visszaemlékezések 1892–1925*. I. kötet. Szerk. Feitl István – Gellériné Lázár Márta – Sipos Levente. Napvilág, Budapest, 2002.
- RESZEGI 2012 Reszegi Zsolt: *Honvéd ejtőernyősök. A csapatnem kialakulása és harcai 1938 és 1945 között*. Doktori értekezés. Debreceni Egyetem, Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola, 2012.
- RÉVÉSZ 2019 Révész Tamás: *Nem akartak katonát látni? A magyar állam és hadserege 1918-1919-ben*. MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Budapest, 2019.
- RICHLY 1996 Richly Gábor: Magyar katonai segítségnyújtás az 1939–40-es finn–szovjet háborúban. *Századok*, 1996/2. 403–444.
- ROKOLYA 2017 Rokolya Gábor: Leszámolás a polgári közjegyzőekkel (1945–1956). *Acta Universitatis Szegediensis. Acta Juridica et Politica*, 2017/7. 83–97.
- ROMSICS 1982 Romsics Ignác: *A Duna–Tisza köze hatalmi-politikai viszonyai 1918–19-ben*. Akadémiai, Budapest, 1982.
- ROMSICS 2019 Romsics Ignác: *Bethlen István*. Helikon, Budapest, 2019.
- SALLAI 2012 Sallai Gergely: *Az első bécsi döntés*. Osiris, Budapest, 2012.
- SALY 1945 Saly Dezső: *Szigorúan bizalmas*. Anonymus, Budapest, 1945.
- SERFŐZŐ 1976 Serfőző Lajos: *A titkos társaságok és a konszolidáció 1922–1926-ban*. Acta Universitatis Szegediensis, Szeged, 1976.
- SHVOY 1983 Shvoy Kálmán *titkos naplója és emlékirata 1918–1945*. Szerk. Perneki Mihály. Kossuth, Budapest, 1983.
- SIPÓS 1997 *Magyarország a második világháborúban*. Szerk. Sipos Péter. Petit Real, Budapest, 1997.
- SOMBOR-SCHWEINITZER 2009 *Rendőrségi célkeresztben a szélsőjobb. Dr. Sombor-Schweinitzer József feljegyzése a szélsőjobb oldali mozgalmakról, 1932–1943*. Szerk. Kovács Tamás. Gondolat, Budapest, 2009.

- SOMOGYI E. 1988 Somogyi Erika: Lengyelország – Magyarország 1920. Adalékok a Piłsudski-rendszer magyar kapcsolataihoz az 1920. évi lengyel–szovjet–orosz háború időszakában. *Világtörténet*, 1988/2. 50–56.
- SOMOGYI Z. 1920 Somogyi Zoltán: *A júniusi 24-i ellenforradalom és a ludovikások*. Pátria, Budapest, 1920.
- SOÓS 1979 Soós László: A Nemzeti Munkavédelmi Szervezet létrehozása és tevékenységének első évei, 1921–1926. *Levéltári Szemle*, 1979/1–2. 277–291.
- SŐREGI 2009 Sőregi Zoltán: Egy felemás diverzánsakció. Szabadcsapatok Kárpátalján, 1938 őszén. *Felderítő Szemle*, 2009/4. 148–157.
- SPANNENBERGER 2005 Spannenberger Norbert: *A magyarországi Volksbund Berlin és Budapest között, 1938–1944*. Lucidus, Budapest, 2005.
- SZABÓ Á. 1962 Szabó Ágnes: A Csuvara-ügy. Részletek Prónay Pál Naplójából. *Párttörténeti Közlemények*, 1962/3. 133–144.
- SZABÓ D. 1923 Szabó Dezső: A titkos szervezetekről. *Élet és Irodalom*, 1923/3. 22–27.
- SZABÓ M. 2009 Szabó Mária: *A Romanelli-misszió. Egy olasz katonatiszt Magyarországon (1919. május–november)*. HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum – Mundus Magyar Egyetemi Kiadó, Budapest, 2009.
- SZAKÁLY 1995 Szakály Sándor: A magyar katonai felső vezetés társadalmi és anyagi helyzete 1919–1945. In: *Magyarország társadalomtörténete II. 1920–1944*. Szerk. Gyáni Gábor. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1995. 189–215.
- SZAKÁLY 2009 Szakály Sándor: Forrásközlés, illetlen nagyvonalúsággal. *Fons*, 2009/3. 397–405.
- SZAKÁLY 2015 Szakály Sándor: *A 2. vkf. osztály. Tanulmányok a magyar katonai hírszerzés és kémelhárítás történetéből, 1918–1945*. Magyar Napló, Budapest, 2015.
- SZEKÉR 2017 Szekér Nóra: *Titkos társaság. A Magyar Testvéri Közösség története*. Jaffa, Budapest, 2017.

- szentkirályi 2016 Szentkirályi Gábor: *A Rongyos Gárda története és az Országos Fajvédő Szövetség politikai nézetei 1938–1944*. Budapest, 48-as Kiadó, 2016.
- SZINAI 1988 Szinai Miklós: *Ki lesz a kormányzó? A Somogyi-Bacsó gyilkosság háttere*. H.n., Kossuth, 1988.
- SZINAI–SZŰCS 1962 *Horthy Miklós titkos iratai*. Szerk. Szinai Miklós – Szűcs László. Kossuth, Budapest, 1962.
- SZITA 1982 Szita Szabolcs: Adatok a háborúellenes és antifasiszta ellenállás Sopron megyei történetéhez (1944–1945) IV. rész. *Soproni Szemle*, 1982/1–4. 212–225.
- SZITA 2006 Szita Szabolcs: Ujszászy tábornok pályafutása. *Múltunk*, 2006/2. 4–30.
- TAKÁCS K. 1940 *A berettyóújfalui Református Polgári Leányiskola évkönyve az 1939–1940. iskolai évről*. Szerk. Takács Károly. Bihari Nyomda, Berettyóújfalu, 1940.
- TAKÁCS T. 2019 Takács Tibor: Erőszak ellenfényben. Szamuely Tibor az ellenforradalmi rezsimben. In: *Terror 1918–1919. Forradalmárok, ellenforradalmárok, megszállók*. Szerk. Müller Rolf – Takács Tibor – Tulipán Éva. Jaffa, Budapest, 2019. 137–174.
- TILKOVSZKY 1971 Tilkovszky Lóránt: A magyar kormányzat „társadalompolitikája” 1938–1942-ben. *Párttörténeti Közlemények*, 1971/4. 72–103.
- TÓFALVI 2007 Tófalvi Zoltán: *1956 erdélyi mártírjai. II. Az érmihályfalvi csoport*. Mentor, Marosvásárhely, 2007.
- TOMBOR 1993 Tombor Tibor: „Keleti Front – Tábori Újság”. Adalékok a doni 2. honvéd hadsereg lapjának történetéhez 1942–1943. *Hadtörténelmi közlemények*, 1993/2.
- TÖRÖK 2013 Török Ádám: Harcban a keleti széllel – Korpónay Miklós vezérkari százados életútja. In: *Utak és útkeresztjeződések. Ünnepi tanulmányok M. Kiss Sándor tiszteletére*. Szerk. Bank Barbara – Kahler Frigyes. Történelmi Ismeretterjesztő Társulat Egyesület, Budapest, 2013. 109–120.

- TURBUCZ 2016 Turbucz Dávid: *A Horthy-kultusz 1919–1944*. MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet, Budapest, 2016.
- TURBUCZ 2020 Turbucz Dávid: Régi források, új értelmezési lehetőség. Horthy Miklós fővezéri tevékenysége. *Történelmi Szemle*, 2020/3. 425–452.
- UJSZÁSZY 2007 *Vallomások a holtak házából. Ujszászy István vezérőrnagynak a 2. vkf. osztály és az Államvédelmi Központ vezetőjének az ÁVH fogságában írott feljegyzései*. Szerk. Haraszi György – Kovács Zoltán András – Szita Szabolcs. ÁBTL–Corvina, Budapest, 2007.
- UNGHVÁRY 1939 Ungváry Sándor: *Mit láttam az Andrássy-úti nyilasházban?* Uj-Somogy Nyomda és Lapkiadó Rt, Kaposvár, 1939.
- UNGVÁRY 2009 Ungváry Krisztián: *Budapest ostroma*. Corvina, Budapest, 2009.
- UNGVÁRY 2016 Ungváry Krisztián: *A Horthy-rendszer és antiszemitizmusának mérlege. Diszkrimináció és társadalompolitika 1919–1944*. Jelenkor, Budapest, 2016.
- UNGVÁRY 2019 Ungváry Krisztián: A magyar katonai elhárító szolgálatok vezetői. In: *A magyar elhárítás fejlődése. Tanulmányok a katonai és polgári nemzetbiztonsági elhárítás múltjáról, jelenéről, jövőjéről*. Szerk. Dru-sza Tamás. Dialóg Campus, Budapest, 2019.
- VÁGI 2002 Vági Zoltán: Endre László. Fajvédelem és bürokratikus antiszemitizmus a közigazgatási gyakorlatban 1919–1944. In: *Tanulmányok a holokausztról II*. Szerk. Randolph L. Braham. Balassi, Budapest, 2002. 81–154.
- VANNAY 1937 Vannay László: *Szociálizmus és militarizmus. Szociológiai tanulmány*. Bethlen Gábor Irod. és Nyomdai Rt, Budapest, 1937.
- VARGA 2012 Varga Adrienn: *Jankapuszta a korabeli sajtó tükrében. A marseille-i merényletet követő első híradások*. Szakdolgozat, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar, 2012.

- VARGA E. 2001 Varga E. László: Részlet Jan Emisarski, volt budapesti lengyel katonai attasé emlékirataiból, 1938–1940. *Hadtörténelmi Közlemények*, 2001/4. 662–688.
- VARGA E. 2003 Varga E. László: Orłowski Leó budapesti lengyel követ visszaemlékezései II. *Századok*, 2003/6. 1389–1420.
- VARGA K. 2015 Varga Krisztián: *Ellenség a baloldalon. Politikai rendőrség a Horthy-korszakban*. Jaffa, Budapest, 2015.
- VARGA S. 1982 Varga Sándor: „Az ismert baloldali könyvkiadó” Fauszt Imre (1897–1963). *Irodalomtörténet*, 1982/3. 596–629.
- VÁRY 1993 Váry Albert: *A vörös uralom áldozatai Magyarországon*. Hogyf Editio, Budapest, 1993.
- VESZPRÉMY 2016 Veszprémy László Bernát: „Ne hagyjátok őket elcipelni!” Zdravec István és a holokauszt. *Sapientiana*, 2016/1. 78–91.
- VESZPRÉMY 2019 Veszprémy László Bernát: *Gyilkos irodák. A magyar közigazgatás, a német megszállás és a holokauszt*. Jaffa, Budapest, 2019.
- VESZPRÉMY 2021 Veszprémy László Bernát: *1921. A Horthy-rendszer megszilárdulásának története*. Jaffa, Budapest, 2021.
- VONYÓ 2001 Vonyó József: A Nemzeti Egység Pártja iratanyagának forrásértékéről. In Uó: *Gömbös Gyula és a jobboldali radikalizmus*. Pro Pannonia, Budapest, 2001. 66–80.
- VONYÓ 2018 Vonyó József: *Gömbös Gyula és a hatalom*. Kronosz, Pécs, 2018.
- WAYAND 2019 *Önvallatás. Wayand Tibor fogságban írt visszaemlékezései 1945–1946*. Szerk. Varga Krisztián. ÁBTL – Kronosz, Budapest–Pécs, 2019.
- WINDISCH-GRAETZ 2019 Windisch-Graetz Lajos: *Hősök és csirkefogók. Megélt világtörténelem 1899–1964*. Szépműves Könyvek, Budapest, 2019.

- ZADRAVECZ 1967 *Páter ZadravecZ titkos naplója*. Szerk. Borsányi György. Kossuth, Budapest, 1967.
- ZINNER 1984 Zinner Tibor: Adalékok az antifasiszta számonkéréshez és a népi demokrácia védelméhez, különös tekintettel a Budapesti Népbíróságra. *Budapest Főváros Levéltára Közleményei*, 1984/1. 137–169.
- ZINNER 1989 Zinner Tibor: *Az ébredők fénykora 1918–1923*. Akadémiai, Budapest, 1989.
- ZSINDELY 2021 *Miniszter a frontvonalban. Zsindely Ferenc naplója, 1941. február 25. – 1946. március 9.* Szerk. Székér Nóra. ÁBTL–Kronosz, Budapest–Pécs, 2021.
- ZSITNYÁNYI 2002 Zsitnyányi Ildikó: Egy „titkos háború” természete. A Magyar Harcosok Bajtársi Közössége tagjaival szemben lefolytatott internálási és büntetőeljárás gyakorlat, 1948–1950. *Hadtörténelmi Közlemények*, 2002/4. 1086–1102.

KÉPJEGYZÉK

22. old. Kratochvil Károly a Nemzeti Hadsereg tisztjeivel 1920-ban. Magyar Nemzeti Múzeum Történeti Fényképtár
28. old. Vörös tűzerek a Ferenc József (ma Szabadság) hídnál a ludovikás felkelés idején. Magyar Nemzeti Múzeum Történeti Fényképtár
29. old. Lemberkovics Jenő százados emléktáblájának leleplezése, 1921. július 25. Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Budapest Gyűjtemény
30. old. Guido Romanelli ezredes, az olasz katonai küldöttség vezetője. Hadtörténeti Intézet és Múzeum Fotóarchívum
35. old. A Héjjas-különítmény néhány tagja. Magyar Nemzeti Múzeum Történeti Fényképtár
41. old. Az Imposztorok című film plakátja. <https://www.imdb.com/title/tt0064476/mediaviewer/rm3900018177/> (Letöltés: 2022. február 10.)
45. old. Siménfalvy Tihamér 1915-ben. Österreichische Nationalbibliothek
56. old. Folkusházy Lajos. Folkusfalvy Folkusházy Lajos altábornagy a m. kir. csendőrség felügyelője. Csendőrségi Lapok, 1936. augusztus 15. 1.
68. old. Vannay László. Hadtörténeti Intézet és Múzeum Fotóarchívum
77. old. Stefán Valér ludovikás tablóképe. Hadtörténeti Intézet és Múzeum Fotóarchívum
81. old. Homlok Sándor. Hadtörténeti Intézet és Múzeum Fotóarchívum
87. old. Raád Árpád és Somogyi Béla. Hadtörténeti Intézet és Múzeum Fotóarchívum
93. old. Az első sor: Kozma Miklós, Stefán Valér és Héjjas Iván. Hadtörténeti Intézet és Múzeum Fotóarchívum

96. old. Somogyi Béla, Kassakürthy Pál, Héjjas Iván és Raád Árpád a nyírségi határszélen. Hadtörténeti Intézet és Múzeum Fotóarchívum
98. old. A Keleti pályaudvaron egyetemisták köszöntik a Kárpátaljáról visszatért Héjjas Ivánt és lövészeit. Magyar Nemzeti Múzeum Történeti Fényképtár
103. old. Zsabka Kálmán és Mátyus Mária a Tavasz a viharban című filmben. Színházi Élet, 1929/48. 35.
107. old. Héjjas Iván és Kémeri-Nagy Imre. Hadtörténeti Intézet és Múzeum Fotóarchívum
117. old. Magasházy László, az ONVB elnöke. Hadtörténeti Intézet és Múzeum Fotóarchívum
120. old. Faragó Ede átadja a Nemzetvédelmi Keresztet Endre Zsigmondnak, Endre László édesapjának. Magyar Nemzeti Múzeum Történeti Fényképtár
133. old. Kállay Miklós miniszterelnök beszédet mond a Nemzetvédelmi Szövetség ülésén. Magyar Nemzeti Múzeum Történeti Fényképtár
139. old. Somogyváry Gyula haditudósítóként a keleti fronton (1942). Fortepan/73894.
145. old. Pap Dezső. Hadtörténeti Intézet és Múzeum Fotóarchívum

NÉVMUTATÓ

(A mutatóban a *Kováts testvérek*, *Kováts fiúk* stb. megnevezéseket nem tüntettük fel.)

- Ablonczy Balázs 60, 113
Ádám T. István 47
Ágoston Manó 140
Ambrózy Gyula 82, 135
Andorka Rudolf 99
Andreánszky István 154
Andréka Károly 52, 59, 61, 62
Antal István 71, 82, 127
Apostolics Béla 40
Aschner Lipót 86
Atzél Ede 119, 135, 141, 186
Aykler (Eikler) Domokos 118,
139
- Bacsó Béla 49, 51
Bajcsy-Zsilinszky Endre 13, 86,
113, 125, 144, 150
Baky László 121
Bánffy Miklós 61
Bartha Ákos 14
Bartha János 148
Barthos Dezső 138
Barthou, Louis 77
Bayer Ferenc 118
Beke Ödön 109
Béldy Alajos 127
Beregfy Károly 148
Berénd Miklós 138
- Bethlen István 34, 35, 36, 37, 43,
47, 51, 53, 55, 57, 60, 61, 62, 63,
69, 71, 74, 99, 160, 168
Bokodi Zoltán 138
Bonaventura (páter) 31
Bonzos Miklós 117
Borbándi Gyula 155
Borbély Andor 153
Borbély-Maczky Emil 13
Bosnyák Zoltán 128
Botár István 114
Böszörmény Zoltán 84
Budaváry László 70, 113
- Canaris, Wilhelm 81
Cholnoky Jenő 64, 171
Chorin Ferenc 86
Czigány Sándor 54
Czövek Sándor 48
- Csáky István 103
Csáky Károly 40, 62
Csánk Endre 65, 170
Csia Sándor 121
Csomóss Miklós 96
- Dániel Sándor 140
Dániel Tibor 26

NÉVMUTATÓ

- Darányi Kálmán 70, 85
 Dietz Károly 16, 17, 18, 20, 59
 Domonkos László 13
 Dormándy Géza 17, 19, 20, 21,
 25, 27, 29, 32, 52, 86
 Dósa Rudolfné 38
 Dósai Molnár (Dózsay-Molnár)
 Pál 50
 Drozdy Győző 57
 Dudás József 141
 Dumitrescu, Constantin 24

 Egyedy Balázs Dénes 97, 108, 138
 Eisenstädter Henrik 140, 141
 Emisarski, Jan 102, 179
 Endre László 38, 66, 67, 68, 120,
 136, 142
 Endre Zsigmond, id. 66, 120
 Erdei Ferenc 128
 Erdélyi József 88, 128
 Erdmannsdorff, Otto von 105

 Fábíán István 48, 49
 Faludy György 104, 144
 Faragó (Faragho) Ede 117, 120,
 136, 138, 141, 143
 Farkas Ferenc, kisbarnaki 148, 155
 Faust Imre 141, 187, 188
 Feck Árpád 16
 Festetich család 86
 Festetics Sándor 84, 146
 Folkusházy (Volkusházy) Lajos 45,
 56, 80, 118, 157
 Ford, Henry 67
 Francia Kiss Mihály 13, 22, 25, 67,
 72, 86, 94

 Friedrich István 22, 25, 26, 39, 167
 Friez Kálmán 48, 49

 Gabányi János 26
 Garami Ernő 69
 Gidófalvy Lajos 138, 186
 Gobbi Hilda 146
 Gondrecourt, Henri de 24
 Gortvay Tibor (Tihamér) 86
 Gömbös Gyula 13, 34, 35, 42, 43,
 44, 47, 62, 69, 70, 71, 72, 74, 79,
 84, 86, 130, 167, 169
 Gregorits Emil 138

 Gyulai Molnár Ferenc 67, 68, 69,
 70, 72, 73, 141
 Gyulai Molnár Ferenc, id. 72
 Gyurgyák János 7, 9

 Habsburg Albrecht 42, 125
 Habsburg Károly, IV. 34, 44, 51
 Hain Péter 141
 Hajnis Győző 55
 Hász István 82
 Hatvany Lajos 57
 Héjjas Iván 8, 10, 13, 25, 33, 38,
 44, 47, 50, 51, 57, 58, 60, 62, 66,
 67, 70, 72, 86, 87, 89, 93, 94, 95,
 96, 97, 98, 107, 119, 126, 135,
 159, 160, 161, 164, 167
 Héjjas Jenő 89, 104
 Hetényi Imre 53, 59
 Hettesheimer Ede 137
 Hevesi Simon 138
 Hitler, Adolf 67, 75, 83, 126, 139
 Hivessy Jenő 140, 156, 191

NÉVMUTATÓ

- Hobsbawn, Eric 160
 Homlok Sándor 76, 79, 80, 81
 Horthy István 74, 123, 125, 126
 Horthy Miklós 10, 31, 38, 39, 42,
 44, 51, 53, 62, 68, 69, 70, 71, 76,
 85, 90, 95, 112, 113, 116, 117,
 119, 121, 124, 125, 126, 134,
 135, 136, 141, 142, 168, 180
 Horváth Győző 17, 21, 24, 25, 26,
 27
 Hory András 103
 Hőnig Vilmos 28, 45
 Hubay Kálmán 95, 104
- Iglódi István 40
 Igmándy-Hegyessy Géza 126,
 167
 Imrédy Béla 85, 93, 95, 112, 125
- Jäger Károly 24, 25, 31, 54, 65,
 119, 139
 Jakabfy Gyula 151, 152
 Jancsó Benedek 60
 Jaross Andor 136, 141
 Jehlička, František (Jehlicska Fe-
 renc) 74, 174
 Jeszenszky Ferenc 97
 Jobbágy György 138
- Kádár Gyula 118, 127, 128, 135
 Kállay Miklós 118, 127, 128, 132,
 133, 134, 135, 138
 Kántás Balázs 12, 55
 Kánya Kálmán 38
 Karácsony Sándor 128
 Károlyi Gyula 69, 70
- Károlyi Mihály 21, 44
 Kary Béla 75, 80
 Kassai-Schalmayer Ferenc 96
 Kassakürthy Pál 96
 Kémeri-Nagy Imre 106, 107, 116,
 180
 Kerecseny János 66
 Keresztes-Fischer Ferenc 31, 100,
 130, 136, 136
 Kern Aurél 150, 154
 Kertész Elemér 126
 Király Imre 142
 Kisházy (Gellért) Iván 150
 Kis-Kapin Róbert 14
 Kiss Ferenc 135
 Klár Rezső 78
 Klebelsberg Kuno 57
 Kmoskó Miklós 58
 Kodolányi János 88
 Kolcsak, Alekszandr Vasziljevics
 19
 Kollényi György 150, 151, 189
 Koós Endre 109
 Koós Miklós 167
 Kórody Tibor 9
 Korponay Miklós 106, 149, 151,
 189
 Korvin Ottó 27
 Kossuth (Spillenberg) Béla 148,
 150, 151
 Kovács Endre 99
 Kovács Imre 153
 Kovács Mária (Kováts Tivadar lá-
 nya) 73, 152
 Kovarcz Emil 8
 Kováts Árpád, id. 15, 51

NÉVMUTATÓ

- Kováts Árpád, ifj. 15, 49, 54
 Kováts Kornél 15, 26, 27, 48, 51,
 54, 73, 146,
 Kováts Mária 15, 22, 26, 27, 160
 Kováts Tivadar 7, 8, 12, 13, 15, 17,
 18, 25–27, 30, 31, 49, 51, 54, 58,
 60, 61, 63–66, 73, 91, 97–101,
 105, 106, 107, 109, 112–118,
 122, 124–129, 132, 135–139,
 147–155, 159–162
 Kovrig Béla 112, 113
 Kozma György 96
 Kozma Miklós 13, 19, 25, 71, 72,
 76, 85, 93, 94, 95, 96, 99, 100,
 101, 105, 106, 167, 177
 Kőváry Ottó 44
 Kratochvil Károly 22, 23, 24, 25,
 26, 32, 43, 44, 74, 139, 166
 Kubányi Endre 142
 Kun Béla 15, 16, 17, 18, 23, 26, 28,
 31, 164
 Kunéry István 104
 Kuthy László 79

 Lakatos Géza 142
 Lebovics Farkas 23
 Léderer Pál 48
 Lemberkovics Jenő 27, 29, 32, 45
 Lendvay Sándor 140
 Lengyel József 18
 Lenin, Vlagyimir Iljics 19, 23
 Lévai Jenő 67
 Liptay Lajos 153
 Lloyd George, David 18
 Lovászy Márton 21

 Magasházy László 76, 117, 124,
 126, 132, 136, 137, 139, 143, 167
 Makay (Makai) Imre 47, 54, 57,
 60, 61, 171
 Manno Miltiades 25
 Márffy József 40, 53, 67, 68, 170
 Máriássy Félix 40
 Marton Béla 71, 167
 Martsekényi Imre 126
 Mátyus Mária 103
 Mélik Endre 109, 137
 Meskó Zoltán 84, 146
 Mester Kálmán 91, 95, 97, 98
 Mester Miklós 96
 Mészáros Gyula 60, 61
 Miklós Andor 53
 Milus Fruzsina 14
 Moravcsik Gyula 154

 Nagy László 117, 129, 130, 134,
 136, 138, 141, 142, 144
 Nagy Pál 26
 Nagy Vince 16, 23
 Nánássy György 16
 Nemes Dezső 38
 Németh László 122
 Ney Károly 149, 150
 Nikolényi Dezső 21

 Odescalchik 86
 Oprisch (Opris) Oszkár 130, 138
 Ostenburg-Moravek Gyula 119

 P. Ábrahám Dezső 138
 P. Ábrahám Ernő 138

NÉVMUTATÓ

<p> Paksa Rudolf 9
 Pál Zoltán 148
 Pap Dezső 79, 80, 119, 144, 145
 Papp István 14
 Párkányi István 96
 Pavelić, Ante 78
 Pekár Gyula 64, 167
 Péntek István 96
 Peregriny Géza 18
 Perényi Zsigmond 44
 Pethő Sándor 86
 Peyer Károly 138
 Pisky Zoltán 78
 Pócs Barna 14
 Pócs Margit 14
 Pohárnok Jenő 153
 Prónay Pál 13, 33, 40, 44, 46, 49,
 50, 51, 58, 67, 79, 119, 154, 159,
 171
 Pröhle Vilmos 64

 Raád Árpád 22, 25, 70, 86, 87, 96,
 97
 Ráday Gedeon 55, 63, 65
 Rákosi Mátyás 16, 18
 Rapaich (Rapaics) Dezső 118, 123,
 144
 Rassay Károly 36, 53, 57, 171
 Rátz Jenő 82
 Rátz Kálmán 104
 Reismann Jakab 50, 51, 52
 Reményik Sándor 154
 Richter Gedeon 86
 Riczek Mihály 108
 Robogány Ede 118, 121
 Romanelli, Guido 30, 31 </p> | <p> Romsics Ignác 34
 Rosenberg, Alfred 155
 Rupert Rezső 57
 Ruskay Jenő 121, 125

 Saly Dezső 104
 Sándor, I. (Karadordeviç) 77
 Schill Ferenc 71
 Schön Gábor 27
 Schönfeld Ábrahám 65
 Sebestyén Emil 15
 Serfőző Lajos 47
 Sértő Kálmán 88, 176
 Shvoy Kálmán 65, 126
 Siménfalvy Tihamér 43, 44, 45,
 46, 79, 80, 168, 171
 Sinka István 88
 Smuts, Jan Christian 18
 Sombor-Schweinitzer József 86,
 89, 100, 104, 130, 137
 Somogyi Béla (újságíró) 49, 51
 Somogyi Béla (vitéz) 85, 86, 87,
 94, 96, 97, 104, 112, 115, 119,
 123, 125, 126, 138, 144
 Somogyi Zoltán 29
 Somogyváry Gyula 114, 138, 139
 Stefán Valér 58, 76, 77, 78, 79, 82,
 90, 92, 93, 137, 150, 175
 Stern Samu 138

 Szabó Dezső 36, 88
 Szálasi Ferenc 11, 84, 85, 91, 94,
 95, 112, 116, 125, 148
 Szalay János 60
 Szamuelli Samuelli Tibor 17
 Szanyi Lajosné 48, 49 </p> |
|---|---|

NÉVMUTATÓ

<p>Szeder Ferenc 126, 138
 Székely Gy. Levente 80
 Székér Nóra 14
 Szennik György 156
 Szentkirályi Gábor 13
 Szokolay Domokos 14
 Szombathelyi Ferenc
 Sztójay (Stojakovics) Döme 46, 78
 Szűgyi Zoltán 44, 168</p> <p>Takách-Tolvay József 126
 Tarnay Kálmán 146
 Tarnovszky Pál 60
 Teleki Pál 22, 51, 61, 85, 89, 102,
 105, 106, 112, 113, 114, 116,
 117, 122, 125, 134
 Theodorovits (Teodorovics)
 István 95, 97
 Thuránszky László 124
 Tiso, Jozef 43
 Tömböly Dénes 106
 Tuka, Vojtech (Béla) 43
 Turbucz Dávid 62
 Turmezei László 128</p> <p>Ujszászy István 82
 Újváry Sándor 153, 156, 191
 Umlauf Szigfrid 47, 54, 55, 65
 Ungváry Sándor 96
 Utassy Lóránd 78, 174</p> <p>Vajtafy Ottó 118, 144
 Vannay László 8, 10, 68, 69, 70, 71,
 72, 74, 99, 115, 116, 117, 121</p> | <p>Vántus Károly 16
 Váry Albert 48</p> <p>Vass Titusz 57
 Vázsonyi Vilmos 57, 68, 73
 Veér Imre 154
 Vén Zoltán 26
 Veres Péter 88
 Vix, Ferdinand 21
 Vonyó József 14, 34</p> <p>Wallenberg, Raoul 153
 Wass Albert 119, 154
 Weisshaus Aladár 109, 180
 Weisz Csaba 14
 Weisz Manfréd 49
 Windischgraetz Lajos 59
 Wodianer Andor 60
 Wolf Ilona 73, 152</p> <p>Zadravec István 44, 119
 Zákó András 107, 148
 Zámbery Gyula 118, 167
 Zathureczky Gyula 154
 Závory Kálmán 56
 Zayzon Sándor 154
 Zemplén Lóránt 155
 Zinner Tibor 13
 Zirner Ákos 140</p> <p>Zsabka Kálmán 14, 102, 103, 104,
 116, 138, 142, 153, 179, 186
 Zsilinszky Gábor 71
 Zsindely Ferenc 114, 119, 122, 133</p> |
|---|---|

SUMMARY

Nándor Pócs

Crows in Arms

Tivadar Kováts and the invisible Paths
of Hungarian Racialism

Nowadays public discourse is thoroughly impacted by debates on politics of memory. This influences the historical enquiry and hitherto unknown figures might even emerge from the gloomy past. The Horthy era, which abounded in informal organizations, is a source of such historical rediscoveries.

Tivadar Kováts is one of the new characters. Despite the Hungarian press of the 1920s frequently publishing scandals related to him and his brothers, his name is barely known, even among historians researching the era. Shortly after WWI, in which he had fought for almost 3 years, he entered the scene of the red and white revolutionaries. As a typical figure of the counterrevolution, Kováts was involved in many anti-Semite atrocities, bank robberies and political unrests. Regardless their long and serious criminal records, he and his brothers were never imprisoned.

Nevertheless, Kováts was more than a simple immoral soldier of fortune: his early career was strongly intertwined with secret military and political groups, barely researched due to the lack of archival sources. The abstrusely named Double Cross Blood Alliance (Kettőskereszt Vérszövetség) was one of

the most important organizations engaged in reconquering the lost Hungarian territories after WWI and hunting down those in high positions during the Hungarian Soviet Republic.

The Blood Alliance was active from the beginning of the counterrevolutionary regime (autumn of 1919) up until the treaty of Trianon entered into force (summer of 1921) and the borders of the newborn states surrounding Hungary were guaranteed by the Western powers. Until then, the Blood Alliance attempted to implement sabotage and subversional actions or even to assassinate Roumanian and Czechoslovakian political leaders. Bank robberies and counterfeiting money were also in its repertoire. Tivadar Kováts participated in several endeavours launched against Czechoslovakia or the domestic far-left communities surviving in Hungary after the collapse of the Soviet Republic.

The Blood Alliance was absorbed by a special organizational unit of the Hungarian Royal Army Chief Staff, established in 1936 for the coordination of „sabotage and propaganda” operations. This unit had a decisive role in reactivating the so-called Ragged Guard (Rongyos Gárda) at the end of 1938. The Ragged Guard was originally a small radical, paramilitary group, secretly supported by the Hungarian government and set up for regaining certain territories from Austria in 1921. The Guard had strong ties with the Blood Alliance. After the successful mission against Austria the Guard was disbanded.

It was reactivated in 1938 after the radical shift in the international circumstances. As the Third Reich was ascending and obtaining more and more influence on Central Europe, the opportunity for revising the borders, defined after WWI, became more realistic for Hungary. From the perspective of the Hungarian government, changing the status quo was

both a chance and a threat at the same time: a chance to find a strong ally for the revision of Trianon, and a rather menacing threat after Germany occupied Austria in March, 1938. The Hungarian political elite had a reasonable fear, that Germany would announce territorial claims for Transdanubia. Moreover, that it would support the Hungarian national socialist Arrow Cross movement, the most serious opponent of the counterrevolutionary system, given their social demands.

In the days of the Anschluss, the founders of the Blood Alliance, of the Ragged Guard and of other radicals started gathering their weakened forces against a putative German subversion and the national socialist Hungarist Movement. Tivadar Kováts was one of the most active organizers of the racialists. He had important role in turning them against the Hungarian national socialists, who followed the German nazi political and ideological patterns. The above-mentioned „sabotage and propaganda” unit employed him for recruiting paramilitary units to help Hungary’s efforts in retaking Transcarpathia and North-Transylvania. As a hub person and a soldier he had high prestige among his fellow militants of 1920s, making him therefore suitable for these kind of operations. Researching his activity, one can have an insight into the process, which resulted in sharp collisions among the far right movements.

The friction between the old (racialists) and the younger generation (national socialists) of the far right could also be interpreted by social differences. Unlike the old ones (or at least most of them), the youngs did not have stable existences, which therefore made them interested in radically transforming the political system led by Horthy and the conservative elite. Some key figures of the older generation

(as László Vannay), who did not find their place after the 1920s, began sympathizing with the national socialists. In order to stop this tendency, Kováts recognized, it was in the interest of the government and of the political elite, offering them symbolic and financial appreciation. Therefore at the end of 1940 Kováts succeeded in founding a new umbrella organization, the Hungarian Comité of the National Defence (Országos Nemzetvédelmi Bizottság), for recognizing and coordinating the racist factions. It was loyal to Horthy and experienced in paramilitary actions and espionage.

The Comité was responsible for awarding the so-called National Defence Cross. Those, receiving this medal had had to prove their role in counterrevolutionary movements (1918–1920) and/or in the revision. Although the honorary leader of the Comité was general László Magasházy, a former adjutant to Horthy, the organization's essential work was controlled by Kováts. After the medals had been awarded, in 1941 the Comité was transformed into the Alliance of the National Defence (Nemzetvédelmi Szövetség).

The Alliance played a special role during Miklós Kállay's government (1942–1944). It was one of the most important pillar of the official political propaganda and had a well-built network collecting information on the public morale, the national socialist and far-left conspiracies, the Jewish communities and on the Volksbund activity. As the Eastern front was getting closer to the Carpathians, the importance of the organization increased. The anti-German wing of the Alliance was led by Kováts. He was the key figure in the work of strengthening the anti-Nazi background of the Hungarian administration and auxiliary forces in order to curb a possible national socialist insurgency, should the government leave

the Axis. The German occupation of Hungary however sealed both Kállay's and Kováts's plans.

After the occupation, while the anti-Nazi wing was displaced and imprisoned by the German secret police, the Alliance itself stayed legal. Some groups brought together by Kováts and his circle continued to act even after Szálasi's coup and they unfolded resistance against the Hungarian regime. One of their largest units in Budapest (XIV/2 KISKA battalion led by Kálmán Zsabka) was also established by the instructions of Kováts. Kováts himself was arrested by the Gestapo and was imprisoned until he escaped during an American bombardment. After WWII he moved to Austria and to Germany, later on. Although he tried to gain more influence in the Hungarian political and military emigration, his attitude and political vision gradually grew outdated. He died in Munich, almost entirely forgotten.

A Kronosz Kiadó az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók
és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja

A Kronosz Kiadó a Szakkiadók Társulásának tagja,
könyveink elektronikusan elérhetők, olvashatók és kereshetők
az Arcanum Adatbázis Kiadó által létrehozott

www.szaktars.hu

adatbázisban

Kiadja a Kronosz Könyvkiadó Kft., a Magyar Történelmi Társulat
és az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára
Felelős kiadó a Kronosz Könyvkiadó Kft. ügyvezetője,
a Magyar Történelmi Társulat elnöke és az Állambiztonsági
Szolgálatok Történelmi Levéltára főigazgatója
Felelős szerkesztő: Erőss Zsolt

ISSN 2064-518x

www.kronoszkiado.hu

A sorozat eddig megjelent kötetei

KEREPESZKI RÓBERT

A „tépelődő gentleman”. Darányi Kálmán (1886–1939)

LACZLAVIK GYÖRGY

Kettős pecsét alatt. Várday Pál esztergomi érsek, királyi helytartó
(1483–1549)

PÉTERFI BENCE

Egy székely két élete. Kövendi Székely Jakab pályafutása

UJVÁRY GÁBOR

„Egy európai formátumú államférfi”. Klebelsberg Kuno
(1875–1932)

KASZA PÉTER

Egy korszakváltás szemtanúja. Brodarics István pályaképe

TÓTH IMRE

Egy polgári arisztoktata. Kánya Kálmán (1869–1945)

VÉBER JÁNOS

Két korszak határán. Váradi Péter humanista főpap, kalocsai
érsek pályaképe

VARGA SZABOLCS

Leónidasz a végvidéken. Zrínyi Miklós (1508–1566)

PÜSKI LEVENTE

A Horthy-korszak szürke eminenciása. Károlyi Gyula
(1871–1947)

OBORNI TERÉZ

Az ördögös Barát. Fráter György (1482–1551)

BAGI ZOLTÁN PÉTER

Türkenlouis. Bádeni Lajos (1655–1707)

ZÁVODSZKY GÉZA

A kolozsvári alma matertől a Magyar Nemzet rostrumáig. Pethő
Sándor (1885–1940)

OROSS ANDRÁS

EUrópa GÉNiusza. Savoyai Eugén élete és kora (1663–1736)

FÁBIÁN MÁTÉ

Egy fajvédő főispán a Horthy-korszakban. Borbély-Maczkó Emil
(1887–1945)

TÓTH FERENC:

A hercegség nélküli herceg. Lotaringiai Károly (1643–1690)